X eropelline:xeros cõponit̃ cũ pellis.ꝛ dicit̃ hec xeropelli-na ne.i.pellis:ſiue veſtis vetus:ſicca ꝛ pciſa:detrita. ꝛ dr̃ xeropellinus na.num.i.vetus:ſiccus: detritus:vt Xeropellinas veſtes donauit illi.quidã dicũt xeropellonia.
X eroſtate grece:diſciplina latine.
X erxes rex perſarum fuit.
X ylobalſamũ.xilon qđ eſt lignũ cõponit̃ cũ balſamũ: ꝛ dr̃ hoc xilobalſamũ mi.lignũ vel cortex balſami:vel liquor emanãs de ligno eius trito.nã arbor balſamus lignũ eiꝰ xyrobalſamũ dr̃:fructus ſiue ſemẽ carpobalſamũ:ſucus opobalſamũ. Nõ iõ cũ adiectione ſignificat̃ eo ꝙ pcuſ-ſus ferreis vngulis cortex ligni p cauernas eximij odo-ris guttas diſtillat.cauerna eñi greco ſermone ope dicit̃ vñ balſama ſi pura fuerint tantã habẽt vim: vt ſi ſol ex-canduerit:ſuſtineri nõ poteſt in manu.
X ylocaſia.xilon cõponit̃ cũ caſia:ꝛ dr̃ xilocaſia ſie.i.lignũ caſie.ꝛ dꝫ ſcribi per vnũ ſ.ſicut caſia ſie.
X ylofagus.xylon.ꝯponit̃ cũ fagin qđ ẽ comedere:ꝛ dr̃ xy-lofagus ga.gũ.penl̃.cor.i.lignũ comedẽs. vñ h̃ xylofagꝰ gi vermis ligneus.
X ylon grece:latine dr̃ lignũ.
X yrobalſamũ.in carpobalſamũ dicitur.
X yrofagus.fagin qđ eſt comedere cõponit̃ cũ xyros qđ ẽ fructus:ꝛ dr̃ hic xyrofagus gi.penul.cor. ꝛ hec xy rofaga ge.ꝛ mobiliter xyrofagus ga.gum.qui vel que vl̃ qđ fru-ctus tm̃ comedit.
X yromirrhũ.amarus vel amara cõponit̃ cũ xyros qđ eſt fructꝰ:ꝛ dr̃ xyromirrũ rhi.fructus mirrhe:vl̃ aroma: ſeu mixtura mirrhe ꝛ aloes.vñ mortuorũ corpa cõdiunt̃ ne putreſcant.
X yros.i.fructus.

X ante R

X riſtus:qr grecũ p x.ſcribẽdũ eſt chriſtus:ita ꝛ chriſma: ſꝫ qr hec figura x.repſentat ch. iõ multi latini ſcribũt chri-ſtus p ch.vide de hoc i tertia lr̃a i ſuo loco. ¶ Hic nõ. ꝙ fere qđlibet nomẽ dei ſcribit̃ p tres lr̃as: ad deſignãdũ myſteriũ trinitatis. Xp̃c ḡ cũ ſit nomẽ dei ſcribit̃ tribus lr̃is ꝑpter p̃dictã cauſam:ꝛ grecis:qr grecũ nomẽ ẽ. Hec v̓o ſcriptura xp̃c greca ẽ:ꝛ grece ſunt figure. X.v̓o repſen-tat apud grecos ch.aſpiratũ:ꝛ vocat̃ chi. Hec figura p. repſentat apud grecos r.ꝛ dr̃ apud eos ros. Hec v̓o figu-ra c.repſentat apud eos s.ꝛ vocat̃ ſyma. Iſte ḡ figure re-preſentãt in hoc noie xp̃c.illa elemẽta q̃ apud grecos ha-bent repſentare ch.r.s.ꝛ nõ habẽt repſentare apud nos. Dicẽdũ ẽ ergo ꝓpe loquẽdo chi.ros.ſyma.hec v̓o ſũt no-mina elemẽtorũ apud grecos. Sed ſiqs abhorreſcit noĩa greca:abhorreat p̃dictã ſcripturã ꝛ ſcribat illud nomen latinis figuris ſic chriſtus.vel vt ſatiſfaciamꝰ ignorãtibꝰ linguã grecã:ſcribat xp̃c grecis lr̃is: ſꝫ in litterando ꝓfe-rat latina noĩa illorũ elemẽtorũ que repſentant ibi ille fi-gure: ꝛ dicat xp̃icola ch.r.s.titellus xp̃s. vel ſicut dr̃ cõi-ter ſcribat xp̃s.
X p̃ianiſſimus mi.in ch.littera exponit̃.
X p̃icola le.in ch.exponit̃. in tertia lr̃a:ꝛ cor.penl̃.ſyl.ſ.co.

V ocalis eſt: ꝛ iõ põt terminare ſyllabã ꝛ icipe: quã-cũqꝫ ꝯſonãte ſequẽte vel p̃cedẽte : ſic oẽs vocales faciũt:ꝛ ſcribit̃ tm̃ i grecis dictio-nibus:vel barbaris apud latinos: ſed non vbiqꝫ.vñ ſicut pleniꝰ dixi in p̃ncipio none littere.videlicet in i. In multis eñi dictio-nibus grecis vel barbaris an debeãt ſcribi per i.vel p y. apud nos dubiũ ẽ: cũ neſciamꝰ illas linguas pfecte:quia apud grecos ꝛ barbaros in qbuſdã locis ſcribunt̃ p i.ꝛ in alijs p y.ꝛ iõ ſupius in nona lr̃a tractaui mixtim de dicti-onibus que incipiunt̃ ab i. ꝛ de illis que incipiunt ab y. Sunt tamẽ quedam dictiones grece vel barbare q̃ cõi-ter ſcribuntur apud nos per y.de quibus etiam determi-naui ſupra nona littera:ꝛ ſunt iſte infraſcripte.

Y as
Y aſpis
Y conia
Y conomus
Y dalium
Y dea
Y dida
Y din
Y dioma
Y diopate
Y dios
Y dolatria
Y dolaticum
Y dor
Y dos
Y dra
Y poſtaſis
Y potamus
Y potheca
Y potheas
Y perſanus
Y poçenſis
Y ris
Y perboletus
Y dromantia
Y dromanticus
Y ſciros
Y ſteronproteron
Y dropicus
Y dropis
Y colas
Y le
Y liacus
Y liades
Y lion
Y litus
Y lus
Y lio
Y nomellum
Y os
Y palage
Y papanti
Y paten
Y paticus
Y per
Y dria
Y drius
Y dro
Y drofaba
Y riſmos
Y ronia
Y percataleticus
Y perdulia
Y dromellum
Y ſterologia
Y xion
Y perion
Y perlidius
Y perſynthelicos
Y perſophia
Y perphen
Y pocentaurus
Y pocrita
Y podiaconus
Y podromus
Y poſora
Y pogabus
Y pogeum
Y polidius
Y pomanes
Y pogirgium
Y pos
Y peraſpiſtes
Y perbaton
Y perbole
Y perboreus
Y perbolicus
Y dromalum
Y ſaac
Y ſachar
Y ſagoga
Y ſpanus
Y ſopus
Y xionides

Z Abulon fuit filius lye :ꝛ iterp̃tat̃ fluxꝰ ſãguis filiꝰ noctis: odor ſuauitatis:habitaculũ pulcritudis: vel fortis. Sextũ.n. hũc filiũ genuerat lya:iõ iã ſecura dixit. Habitabit mecum vir meꝰ. vñ ꝛ filiꝰ dictꝰ ẽ habitabulũ.
Z abulus.i.cõtrariꝰ:vel tranſgreſſor. Ipſe v̓o eſt diabolus. vñ zabulinus na.nũ.ꝛ p cõpoſitionẽ za-buligena ne.i. de zabulo genitus.ꝛ cor.bu.ꝛ ge.
Z acharias iterpretat̃ memoria dñi ſiue auxiliũ. Septua-geſimo v̓o anno deſolationis tẽpli cõpleto zacharia p̃di-cante memoratus eſt dñs ppl̃i ſui: ꝛ iuſſo darij reuerſus eſt dei ppl̃us:ꝛ reedificata eſt vrbs ꝛ tẽplum.
Z acheus iterp̃tat̃ iuſtꝰ vel iuſtificatꝰ.ꝛ ẽ ſyrũ nomẽ nõ he-breum.
Z alata.i.grando.vnde zalatam gẽmã dicimus: que inſtar grandinis magna eſt.
Z ambri interpretatur laceſcens:vel amaricans. Proprie v̓o nomen ab amaritudine eſt illi figuratum:qr peccan-do amaricauerit populum.
Z ama genus monſtri:ꝛ zama ẽt qñqꝫ p fraude dr̃:ꝛ p qlꝫ deceptiõe.
Z air.i.aprilis menſis.
Z eb lupus iterp̃tat̃.vñ zebe oſtia lupi quã lupꝰ ſuffocauit.
Z ebe in zeb exponitur.
Z ebedeus interpretat̃ donatus ſiue fluens. hic fuit pater ſanctorum Iacobi ꝛ Ioannis euangeliſte apoſtolorum: ſicut dixi in Iacobus.
Z ebub interp̃tat̃ muſca.vñ belzebub vir muſcarũ dr̃.
Z elo las.in zelus exponitur.
Z eloſus ſa.ſũ.ꝛ zelotes tis.a zelus dr̃.i.emulator:quo noĩe dictus eſt ſimon apl̃s:q ꝛ chananeꝰ dictus eſt a vico ga-lilee chana:vbi aq̃s dñs ꝯuertit i vinũ. Chana v̓o zelus interp̃tat̃.ꝛ inde chananeus.i.zelotes. De hoc dictũ eſt in ſimon. Et ſcias ꝙ zelus aliqñ dr̃ amor viri in vxorẽ:p quo nõ põt ſuſtinere ut alij miſceat̃.vñ uir dr̃ zelotes:et ſm̃ hoc dñs dr̃ zelotes:qr nõ pmittit aĩam ſibi deſponſa-tam fornicari poſt deos alienos.ꝛ pdu.lo.
Z elotes tis.in zeloſus exponitur.
Z elotypia pie.in zelotypus eſt.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Zelotypus. Zelus cõponiť cũ typus qđ est figura:ꝛ dr̃ zelo-
typus pa.pu.i.zelo plenus.s.inuidiosus: vel suspitiosus.ꝛ
accipiť tam in actiua q̃ȝ in passiua significatiõe. Dicitur
vero zelotypus:de cuius fortuna inuideť sibi vel alij:ꝛ
habeť suspitiosus:ꝛ zelotypus q de fortuna alteri⁹ inuidet
ei vel alij:ꝛ est suspitiosus.vñ ille hõ dr̃ zelotipus: q suspi
tionẽbȝ de vxore sua.s.q cũ cruciatu mẽtis sue castitatẽ
seruat vxoris.ꝛ ille tũc diciť zelotypus. Silr̃ ꝛ vxor diciť
zelotipa:que suspitionẽȝ habet de viro. Eccle.25. Dolor
cordis ꝛ luctus mulier zelotypa. vñ hec zelotypia pie.in-
uidia:suspitio cõtra vxorẽ.de qua agiť in lib. Nume. Dr̃
etiã qñq̃ȝ zelotypia mechia.ꝛ zelotypus mech⁹:ꝛ cor.ti.ꝛ
a zelotypus deriuať zelotypo pas.i.inuidere:vel suspitio
nẽ habere.ꝛ põt poni trãsitiue:vt iste zelotypat vxorem
suam.i.habet suspitionem de ea.

Zelus li.mas.ge.i.inuidia:vł amor:vł feruor:siue bon⁹ siue
malus. Sic ꝙ zelus accipi põt in bono:cũ qs nitiť ea q̃ bo
na sũt imitari:sic ꝛ in malo cũ qs dolet aliũ se eẽ meliorẽ.
Diciť ẽt zelus inuidia:amor:emulatio:suspitio:siue in bo
no:siue in malo.vñ zelo las.v̓bũ actiuũ.vñ ps. Zelaui su
per iniquos pacẽ pctõꝝ vidẽs.ꝛ zelor laris. v̓bũ depo.in
eodẽ sensu.i.amare:vel inuidere:vel emulari: siue seq̄ pi-
uidiã:siue p amorẽ.vñ in.4. Reg.dixit Helias. Zelo ze-
latus suȝ. Qualis aũt debeat esse zelus nr̃ ostẽdit beatus
Bernñ.in.20.sermone in cãtica dicẽs. Zelũ tuũ ingt inflã-
met charitas:iformet scia:firmet cõstãtia:sit feruidus:sit
circũspect⁹:sit inuict⁹. Et in.23.sermone dicit. Uirt⁹ sig-
dem discretiõis absq̃ȝ charitatis feruore iacet: ꝛ feruor
vehemẽs absq̃ȝ discretiõis tẽperamẽto pcipitat. Ideoq̃ȝ
laudabilis cui neutrũ deest:quatin⁹ ꝛ feruor discretionẽ
erigat:ꝛ discretio feruorẽ regat. Hec Bern.

Zephir⁹ grece:latine florẽs:qꝛ flores ꝛ germia ei⁹ flatu vi-
uificenť:qdã vẽt⁹ ẽ:ꝛ cor.penł. Hic alio noie dr̃ fauoni⁹.

Zeta te.fe.ge.i.camera:cõclauis:secessus. Vñ in passiõe btĩ
Thome apl'i iueniť. Zetas hyemales: ꝛ zetas estiuales.
sȝ zeta neu.ge.idecli.nomẽ ẽ cuiusdã lr̃e sm̃ Hug. Papi.
ꝑo dicit. Zete hyemales.i.dom⁹ hyemales:q̃s calidas fa
cit subducta flãma. zete estiuales q̃s frigidas facit sub-
ducta aqua.zete dom⁹ q̃ subtus pedes habẽt aquas.

Zeuma matis. q̃dã figura est de qua dixi in quarta parte:
vbi egi de allotheca sm̃ Pris.in ca.de zeumate.

Zezabel iterpretať fluxus sanguinis:vel fluẽs sanguinẽ:sȝ
meli⁹ vbi ẽ sterqliniũ. Precipitata nãq̃ȝ deorsuȝ come-
derũt canes carnes suas:sic pdixerat Helias.ꝛ acuiť i fi.

Z ante I

Zimus grece:latine dr̃ fermẽtũ. vñ azima sȝ Hug. Papi.
vero dicit. Zima fermentũ.vnde azima.

Zinçala parua musca.i.culex.vnde hoc zinçalarium ry.ca-
nopeum ad eas arcendas.

Zinçiber beris:q̃dã spẽs aromatis.ge.neu.ꝛ vt dic̃ Auic.in
.2.ca. Zinçiber calidũ i fine tertij gradus: ꝛ siccũ in scdo
gradu:ꝛ nutritũ calidũ ẽ ꝛ siccũ. Ei⁹ caliditas ẽ fortis:sed
nõ calefacit nisi post tp̃s pp̄ illud qđ in ipso ẽ de humidi-
tate superflua:sȝ ei⁹ calefactio ẽ fortis:ꝛ ẽ lenitiuũ resoluti
uũ inflationis. Cũ ꝙ mittiť in mel:accipit q̃dã humidi-
tatis ei⁹ superfluũ ꝛ exiccat plurimũ ei⁹:memoriã cõseruat:
ebstergit tenebrositatẽ oculi pp̄ humiditatẽ suã facto ex
eo alcofol.i.collyrio:ꝛ bibitũ.ꝛ cor.penul.tã nti q̃ȝ gti.

Zios vel zius dr̃ quidam mensis.s.maius.

Zizania.h⁹ zizaniũ nij.ꝛ hꝭ zizania nie.seges vel herba per-
uersa.s.loliũ vt dicũt.ꝛ qñq̃ȝ poniť p sorde oĩum segetũ.

Z ante O

Zodiacus ci.grece latine aĩalia vel signa significat. vñ hic
zodiacus ci.penł.cor.aĩalis circulus: vł signifer: qꝛ in eo
sũt.12.signa noĩb⁹ aĩaliũ nũcupata:qꝛ sol itrãs illa signa
pprietates aĩaliũ sortiť:vł qꝛ stelle signoꝝ i figuris aĩaliũ
disposite sũt.vñ zodiacus cea.ceũ. Ista aũt sũt noĩa.12.
signorum zodiaci:aries:thaurus:gemini:cancer:leo: vir-
go:libra:scorpio:sagittarius:capcornus:aquarius:pisces.
ꝛ diciť sol intrare arietẽ quindecimo kał.aprilis.versus.
Zodiacũ signa totum claudunt duodena.

Zona ne.est cingulum:ꝛ proprie latum. vnde ꝛ zona diciť
lata portio terre calida:vel frigida:vel temperata ex p-
pinquitate:vel remotione: vel media proximitate solis
vnde zonarius ria. rium. ad zonas pertinens. vel zonas
faciens.ꝛ producit zo. Esopus. Arborum zonat stipulis
ꝛ vimine truncuȝ.

Zonella le.dimi.parua zona.

Zonifragium gij.i.fractio zone.ꝛ componitur a zona ꝛ fra-
go vel fractio.

Zonula le.dimi.parua zona.

Zorobabel apud hebreos ex tribus itegris noĩbus dicitur
esse compositũ.zo iste:ro magister: babel' ppꝛie babylo-
niaȝ sonat:ꝛ efficitur nomẽ zorobabel.i.iste magister de
babylone. In babylone enim ortus est: vbi pnceps gen-
tis iudee extitit.ꝛ acuit vltimam.

Zoticus ca.cum.i.vitalis.ꝛ cor.penul.

Zozimus ma.mum.i.viuax vel viuidus.

Conclusio libri.

Immensas omnipotẽti deo patri ꝛ fi-
lio ꝛ spũisancto gr̃aꝝ refe-
rimus actões:q nostrũ catholicon ex multis ꝛ
diuersis doctoꝝ texturis elaboratũ atq̃ȝ cõtex-
tum:lȝ p multa ãnoꝝ curricula in millesimo
ducẽtesimo octuagesimosexto ãno dñi:nonis martij ad
finẽ vsq̃ȝ pduxit. Pro quo h⁹ solũ mihi admodũ neces-
sariũ a vobis hũiliter deposco fr̃es ꝛ dñi mei: inq̃ȝtũ pec
catores fr̃es mei:inq̃ȝtũ iusti dñi mei:q̃ten⁹ p me pctõre
philocalo tñ ad deũ pces porrigere velitis: vt vestrarũ
pcuȝ iteruẽtu oĩum meoꝝ a deo pcepta pctõꝝ venia:ad
terrã apostolicã:ad terrã elysiaȝ.i.extra lesionẽ positaȝ:
ad paradisi videlȝ gaudia vna vobiscuȝ valeã puenire:
vbi regnat examussiȝ dñs nr̃ iesus xp̃s dei fili⁹ bñdict⁹:
in cui⁹ noĩe flectať oẽ genu celestiũ terrestriũ ꝛ ifernoꝝ
cui est honor ꝛ glĩa:ꝛ magnitudo ꝛ magnificẽtia: v̓tus ꝛ
potestas:regnũ ꝛ iperiũ in secula seculoꝝ. Amen.

Finit opus pclaꝝ dictũ Catholicon:editũ a fratre Joã
ne Januensi ordinis fratruȝ pdicatoꝝ: q̃ȝ dil gentissime
emendatũ atq̃ȝ correctũ Et ipressum Uenetijs ingenio
Boneti Locatelli mandante nobili viro Dño Octauia
no Scoto ciue modoetiẽsi. Anno natalis domini.1495.
.12. Kalendas decembres.

Laus Deo.

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf